

Peter Eikenboom

Gouwe Verhalen is een serie interviews met mensen die het verleden van Gouda zelf hebben beleefd.

Gert Jan Jansen

Peter Eikenboom (1939-2004)

Doorgaans wordt het Gouwe Verhaal via een interview opgetekend uit de mond van de hoofdpersoon, een inwoner van Gouda die de grens van tachtig jaar is gepasseerd. Dit principe wordt eenmalig losgelaten om de herinnering op te roepen aan een bijzondere Gouwenaar, die tijdens zijn leven wars was van publiciteit: plateelontwerper en kunstschilder Peter of Peet Eikenboom.

153

Rie Eikenboom-Kwinkelenberg bij een vroeg zelfportret van Peter Eikenboom (foto Nico J. Boerboom)

Peter of Peet Eikenboom overleed in 2004. Zijn vrouw Rie Eikenboom-Kwinkelenberg gaat dat verleden met woorden en voorwerpen uit de doeken doen, bijgegaan door een van hun dochters. Ook anderen geven informatie, die wordt aangevuld met gegevens uit krantenberichten, boeken en het streekarchief. Dit Gouwe Verhaal van Peter Eikenboom gaat over de Goudse plateelbakkerijen Flora en Modica, over fijnschilderen, maar ook over een vader en opa die altijd aan het knutselen is.

‘Peet heette voluit Peter Antonius Eikenboom. Hij werd in 1939 geboren op Bockenbergsstraat 104; in Korte Akkeren dus. Het verhaal van zijn jeugd heb ik uit de tweede

Schoolfoto Theo Thijssenschool met Peter Eikenboom, 1945, foto uit de Goudsche Courant van 30 april 2005 (SAMH)

Het ouderlijk gezin van Peter Eikenboom, circa 1945 (collectie Eikenboom)

Theo Thijssenschool, augustus 1945. Van linksboven naar rechtsonder. Bovenste rij: R. Peters, M. Ravestein, P. Anders, W. Bruiniks. Tweede rij: W. Ramp, T. Heeren, R. Timmer, T. de Jong, J. Versluis, T. Brinkman, M. Oppelaar, S. van Dam, E. van Soest, P. Honkoop, A. Kemper. Derde rij: E. van Eck, R. de Kogel, A. van Bergen, N. Dortland, M. de Blijker, 7. N. Verhoeven, L. Lekkerkerk, 7, R. Stolk, 7, van Loon. Vierde rij: 7, W. de Pater, Eikenboom, K. van Vliet, G. van Vliet, W. de Waal, 7, T. Brenkman, J. de Groot. Onderste rij: 7, W. de Boer, P. Hol, F. Meyer, L. Hofstede, J. Roobol, T. Blokland.

Peter Eikenboom en 'grote broer' Frans, circa 1946 (collectie Eikenboom)

hand, want ik kwam hem pas tegen, toen hij al een jaar of zestien was. Ik ben een dochter van kapper Kwinkelenberg aan de Zeugestraat; dat is een heel andere buurt. Peet komt uit een geslacht van plateelbakkers. Oorspronkelijk komen de Eikenbooms uit Duitsland; uit de buurt van Osnabrück heb ik begrepen. Zijn grootouders Franziskus Eikenboom en Katharina Scherz woonden in Wesel, toen Peets' vader werd geboren. Die heette ook Peter Antonius. Laat ik de ouwe verder maar Peter senior noemen. Voortdurend op zoek naar werk kwamen de Eikenbooms in Maastricht terecht, waar bij Regout closetpotten werden gebakken. Aan het begin van de vorige eeuw kwam Gouda op als centrum van de aardewerk-industrie. Op een bepaald moment verhuisde het gezin van opa Frans Eikenboom naar Gouda, naar de Komijnsteeg. We noemden hem Opa Trappie. Maar ook broers van hem waren deze kant opgetrokken. Al in 1906 is er in Gouda een Eikenboom in het huwelijk getreden. Peter senior leerde het plateelschilderen bij de PlaZuid. De Eikenbooms bleken meer te kunnen dan alleen plateelbakken en -schilderen. Ze gingen zelf een plateelbakkerij beginnen, zowel Opa Frans en Peter senior, als broers van Opa Trappie. Pas dus op voor naamsverwarring. Als je leest dat een Goudse plateelbakkerij is opgezet door

1. Zie http://www.verwoerdceramics.com/gouda_potteries

een Eikenboom, hoeft het niet van 'onze' tak te zijn. Van Opa Frans weet ik dat hij een bedrijf is begonnen op de Raam 294. Peter senior heeft Flora opgezet aan de Gouderaksedijk 33, in het voormalige kaaspakhuis van Slingerland. Maar plateelbakkerij Euterpe aan de Wilhelminastraat was van een andere tak Eikenbomen. Dat geldt ook voor De Eik aan de Baanstraat.¹

Peter senior trouwde in mei 1929 in Gouda met Lena Moraal. Hun eerste kind, Franziskus of Frans werd datzelfde jaar geboren. Daarna kwamen er drie dochters, Alie, Rie en Roos en tenslotte Peet. Frans was dus tien jaar ouder. Zijn hele leven is het zijn 'grote broer' geweest.

Trouwfoto van Peter Eikenboom en Rie Kwinkelenberg, 1962 (collectie Eikenboom)

Peter Eikenboom (tweede van rechts) op de Academie van Beeldende Kunsten, circa 1959 (collectie Eikenboom)

Een arbeidersgezin was het niet. Peter senior was een kleine ondernemer, waarvan de zaken in de jaren vijftig steeds beter gingen. Geld was thuis geen probleem. Begin jaren vijftig is het gezin naar de Constantijn Huygensstraat 119 verhuisd. Frans en Peet woonden nog thuis, of de zussen toen al het huis uit waren, weet ik niet. Peet groeide dus op in Korte Akkeren.

Er is een foto van augustus 1945, waar hij opstaat als leerling van de Theo Thijssenschool aan de Tesselschadestraat. Hoe hij toen was, moet je anderen vragen. Ik heb gehoord dat hij behoorlijk verwend is door zijn moeder. Hij was als jongste haar lievelingetje. Ze vond het niet nodig dat hij naar de bewaarschool ging; ze had hem liever nog een poosje thuis. Als enige van de kinderen

ging hij naar een openbare school. Die was dichterbij dan de christelijke lagere school op de Groenendaal, waar de anderen school zijn gegaan. De gestegen welstand bleekt uit een volgende verhuizing: nu naar Bodegraafsestraatweg 44.

Na de lagere school zat Peet twee jaar op de Willem de Zwijger-mulo aan de Martenssingel. Een studiebol was het niet. Waren schilderen en tekenen thuis al zijn favoriete bezigheden, op school viel hij echt op met zijn tekeningen. Peter senior was er trots op en meldde hem aan voor de kunstacademie in Den Haag, de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten. Peet had echter onvoldoende vooropleiding. Hij werd aangenomen op voorwaarde dat hij zijn talen zou bijspijkeren Meneer

Jongeboer, leraar op de Rijks HBS, zorgde ervoor dat hij met Duits uit de voeten kon. Met zestien jaar begon hij op de academie, waar hij in 1960 examens deed. Het meeste van zijn werk voor school heb ik op zolder liggen. Paul Citroen was een van zijn leermeesters. Daarna moest hij nog eerst in militaire dienst. Dat duurde echter niet lang. Hij vond het sowieso vreselijk, maar ‘dankzij’ een oogaandoening kwam hij in ‘Oog in Al’ in Utrecht te liggen, om vervolgens afgekeurd te worden. Hij kon aan de slag als ontwerper en medefirmant bij Flora. Zijn broer Frans werkte daar al een paar jaar. Het vrij schilderen kwam op een laag pitje te staan, maar hij deed het nog wel.

Ik leerde Peet in 1955 kennen; ik was toen veertien. Hij viel op bij het schaatsen op de singel. Als lid van de schaatsclub reed hij geroutineerd zijn rondjes. Met een aantal vriendinnen deed ik aan schoonrijden, op ijsers die de naam schaats niet mochten hebben. Hij wilde ook wel eens meezwieren, maar gesproken heb ik hem toen niet. Je kon zien dat hij het thuis goed had. Hij droeg een schaatspak en reed op hoge Noren. Ik dacht dat het een opschepper was. Een half jaar later, op de kermis op de Nieuwmarkt, zat hij in de zweefmolen opeens in een stoeltje achter me. De zweefmolen was een attractie,

Cover boek over keramiëkfabriek Flora (collectie Eikenboom, foto auteur)

2. Met name ontleend aan: Flora Keramiek 1945-2000, J. Broekmeijer... et al., Zwolle: Uitgeverij Waanders; 's-Hertogenbosch: Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch, 2006.

Flora²

Volgens het boek Flora Keramiek 1945-2000 wordt Flora op 20 juni 1946 ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder de handelsnaam Kunstaardewerkfabriek Flora. Vanaf 1954 heet het 'Plaatelbakkerij Flora firma P.A. Eikenboom en Zoon'. Eigenaar Peter Eikenboom (senior) heeft in zijn fabriek aan de Gouderaksedijk oog voor de behoefte aan vernieuwing in de huiselijke omgeving, wanneer de kiem voor de verzorgingsstaat wordt gelegd. Flora gaat zich richten op 'het gemiddelde publiek, tussen de Hema en de meer luxere zaken in'. De slagzin is 'Leuk goed in de populaire prijsklasse'. Binnen het woord kunstnijverheid ligt de nadruk niet op de eerste lettergreep. Voordeel voor Flora is dat het geen traditie heeft. Met kleur en decoratie, eenvoudig aan te passen werkprocessen, het afzien van ideologische ontwerpprincipes kan snel worden ingespeeld op veranderende mode. Kenmerkend zijn een slimme marktstrategie en een grote variatie aan decors die op verscheidene modellen worden toegepast.

In 1960 wordt jonge Peter medefirmant. Met grote tekenvaardigheid, vorm- en kleurgevoel kan hij snel decors ontwikkelen en modellen produceren. De ideeën ontstaan vaak aan de huiskamertafel. Rond 1963 stopt de vernieuwing in vormgeving. Van het handgeschilderde product wordt overgestapt op handgeplakte decors. De jonge Peet tekent ze met vaardigheid en oog voor detail, hoewel hij het jammer vindt dat de zgn. transferprint het handwerk verdringt. Ook vindt hij dat sommige nieuwe decors (zoals Istanboel) niet bij Flora passen. Dan (pag. 32): 'Vanwege meningsverschillen met hun vader zijn zij beide (zoon Frans en zoon Peet) met ingang van 1 januari 1969 uit de zaak gestapt en enige tijd later verder gegaan met een eigen aardewerkfabriek, Modica genaamd.'

Een 'dynastie van keramiëkmakers valt uit elkaar', zo schrijft het Nieuwsblad van het Noorden op 18 juli 1992, 'Grootvader maakte in Maastricht porseleinen ples en zoon Peter Antoon begon in Gouda de aardewerkfabriek Flora, waar zijn zonen F. en P.A. jr. later als vennoten ook de kost verdienen.'

Gevraagd: een
Plateelschilder
 en een
halfwas
Plateelschilder
 Kunstaardewerfabriek
FLORA,
Stolwijkersluis, Gouda.
 Aanmelden: fabriek Stolwij-
 kersluis, 's avonds van 6 tot 7.
 Const. Huygensstraat 119.

Advertentie Flora in Goudsche Courant van 17 augustus 1950 (SAMH)

waarvoor ik ieder centje opzij wilde leggen. Toen raakten we wel aan de praat. Voor hem stond de schiettent bovenaan; daar was ik ook dol op. Ik merkte dat het een gewone, leuke jongen was. Opscheppen deed hij niet, integendeel. Hij had – en dat is zo gebeven – geen behoefte om op te vallen, behalve natuurlijk bij mij. Eigenlijk was hij onzeker. In 1962 zijn we getrouwd.

Wethouder Luidens heeft het huwelijk gesloten. We kregen een mooi gezin, waar na vier jaar vier dochters toebehoorden: Truus, Marion, Loes en Petra. Die zorgden – met hun mannen – voor acht kleinkinderen. Als jonggehuwden betrokken we meteen dit huis aan de Joubertstraat. Afgezien van een kleine verbouwing, is het in originele staat. Voor het ontwerp van de aanbouw vroeg Peet architect Victor Veldhuizen van Zanten. Daaraan kun je zien hoe precies hij was. Aan de bouwtekening mocht niets mankeren.’

‘De bloeiperiode van Flora begon na een verbouwing van de fabriek aan de Gouderaksedijk, die niet was gepland. Eerst was er in 1951 een brand geweest en daarna volgde in 1953 grote schade door overstroming. In de

nacht van 31 januari op 1 februari spoelde een deel van de fabriek weg, toen het water over de dijk sloeg. In de polder Veerstablok kwam behoorlijk wat water te staan. Dat is nauwelijks bekend in Gouda, waarschijnlijk omdat het Veerstablok toen nog onder de gemeente Gouderak viel. De herbouw van Flora na de Ramp wordt gesymboliseerd door de eerste steen die op 14 maart 1953 door Peet werd gelegd. De fabriek is al lang verdwenen, maar de steen zit er nog.’

De herinnering van Joop Mul

In de Goudsche Courant van 30 april 2005 doet de in Australië wonende Joop Mul verslag van de nacht van de Watersnoodramp. De families Mul en Eikenboom zijn in de Bockenbergsstraat burens van elkaar. De ouders van Joop komen laat thuis van een feestje. Ze zien Frans Eikenboom buiten staan, de zoon van de burens, toen een jaar of 24. Het stormt verschrikkelijk. Frans wil met de fiets naar Stolwijkersluis om te kijken of alles in orde is bij plateelfabriek Flora. De vader van Joop, Jo Mul, besluit om mee te gaan. Daar aangekomen, schrikken ze. Er stroomt water over de dijk de fabriek binnen. Ze proberen de stroom dwars door de fabriek te kanaliseren met een rij bakstenen, maar dan is er een grote klap. De deuren slaan open. Het water komt met zo'n kracht naar binnen dat de machines door de achterdeur het veld in vliegen. Frans Eikenboom en Jo Mul vluchten over het dak naar het huis ernaast, waar de bewoonster nog niet doordrongen is van de ernst van de situatie. Ze zit erover in dat haar meubels nat worden. De mannen maken het haar duidelijk: iedereen moet vluchten.

Eerste steen herbouw fabriek Flora geplaatst in 1953 (foto auteur)

Turfsingel en Vest, schilderij van Peter Eikenboom uit 1968 (collectie Eikenboom, foto auteur)

'In 1960 kwam Peet in de zaak. In het familiebedrijf droeg Frans de helft van zijn belang over, zodat Peter senior zijn 50 % hield en beide zonen 25 % hadden. Afgesproken was dat Peet de ontwerper van zijn vader geleidelijk zou gaan overnemen. Hij kon het goed. Hij kreeg een aanbod om met het hele gezin naar China te komen. Peet kon daar voor een hoop geld aan de slag als ontwerper. Dat zagen we niet zitten. De samenwerking tussen Frans en Peet liep uitstekend, maar die tussen de broers en hun vader liep spaak. Om dat te begrijpen, moet ik iets vertellen over Peter senior. Dat kost moeite, maar aan de andere kant, het is bij veel mensen bekend. Mijn schoonvader had een alcoholprobleem. Ik wist het zelf al sinds ik bij Peet thuis kwam. Peter senior was een geniaal ontwerper en hij voelde perfect aan waar de consument behoefte aan had, als het om aardewerk ging. Het was ook een goede man, die bereid was om een ander te helpen. We kunnen er slechts naar gissen wat hem naar de fles deed grijpen. Toen ze de fabriek met zijn drie-

en hadden, was Peter senior nog hooguit een dag in de week aan het werk. Vaak ging hij zogenaamd sigaretten halen en als hij terugkwam, deelde hij orders uit zonder tegenspraak te dulden. Frans en Peet hadden niet het gevoel dat ze veel te vertellen hadden. Frans was notabene verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering. Terwijl de markt voor aardewerk langzaam achteruit ging, leek het probleem van Peter senior groter te worden. Misschien was sprake van een druppel die de emmer deed overlopen. In 1967 zat Peet thuis met de ziekte van Pfeiffer. Terwijl op de fabriek alles onder hoogspanning stond om de nieuwe presentatie klaar te maken voor de beurs in Utrecht, knapte er iets bij broer Frans. Hij kwam 's-avonds bij Peet aan het bed zitten en zei: "Ik kan er niet meer tegen. Ik ga niet meer naar de fabriek". Peet riep zonder enige aarzeling: "Dan ga ik ook niet meer". De broers stapten uit de zaak! Dat had nogal wat consequenties, zowel in zakelijk als in persoonlijk opzicht. De broers wilden samen een plateelbakkerij beginnen, maar

in het contract stond dat ze bij ontbinding twee jaar niet actief mochten zijn in de keramiekbranche. Het zorgde ook voor een scheuring in de familie die nooit meer goed kwam. Daarna heeft Peter senior met andere ontwerpers de fabriek nog tot 1974 gaande gehouden.'

Flora verkocht

In 1974 is Flora overgenomen door International Citrus Products dat ook in Hardenberg een vestiging heeft. Peter senior overlijdt in januari 1981. De fabriek aan de Goudesedijk is dan al gesloten. De panden op nr. 31 en 33 worden verkocht. In het streekarchief berusten tekeningen van bouwkundige Den Hertog uit 1983, waarbij het pand totaal anders wordt ingericht. De voorgevel wordt ook flink gewijzigd. Wie nu over de dijk rijdt, zal niet gauw denken dat daar een plateelfabriek heeft gestaan.

'Peet kwam dus thuis te zitten. Flora was verleden tijd, maar Frans en hij mochten nog niet de markt op als plateelbakkerij. Vervelen deed Peet zich niet. Hij was altijd in de weer met onze vier dochters: tekenen, knutselen, dingen maken. Ook aan het schilderen kwam hij weer toe. Ondertussen hadden ze al wel een pand gekocht voor hun nieuwe plateelfabriek. Modica zou de naam worden, gevestigd op Lage Gouwe 198. Voor de ovens was een aparte voorziening nodig, een transformatorstation. '

Aardewerfabriek Modica in productie, circa 1980 (collectie Eikenboom)

Gegevens over Modica uit het streekarchief

Uit de bouwtekening blijkt dat B&W van Gouda op 14 oktober 1969 toestemming hebben gegeven voor het plaatsen van het transformatorstation. In een advertentie in de Goudsche Courant van 27 december 1969 wordt personeel geworven: gieters, draaiers, afwerkers, glazuurders en plateelschilders. De krant doet altijd verslag van de voorjaars- en de najaarsbeurs in Utrecht, waar ook de Goudse aardewerfabrieken hun nieuwe producten tonen. Op 3 maart 1970 wordt melding gemaakt van Modica Keramiek 'uit Flora voortgekomen en nieuwkomer op de beurs. Opvallen doet het kleurcontrast: fel groen en rood in de vazen en kannen; in scherpe tegenstelling tot het Goudse wit dat ook bij andere exposanten aanwezig is.'

Pagina uit productenboek Modica (collectie Eikenboom, foto Nico J.Boerboom)

‘Modica was een klein bedrijf, maar had wel een groot pand met een voor- en een achterhuis en drie verdiepingen. Het telde hooguit tien medewerkers. Onze dochter Marion kan het nog helemaal uittekenen. Ze was er graag om te helpen in de vakantie of om koffie te zetten, wanneer Peet bezoekers had. Peet had daar ook een eigen ontwerpkamer, waar hij ging modelleren, op de tweede verdieping achter was dat. Frans zette altijd de oven aan. Als je binnenkwam was rechts de spuiterij; achter de gietijerij en overal stof. Het gezegde was ‘Aardewerk is aardewerk’. In tegenstelling tot Flora deed Modica niet aan personeelsfeesten. Daar hield Peet niet van. Hij zorgde voor de onderlinge band door te regelen dat er altijd iets te eten was; soep of koeken.

Lang hebben we gedacht dat we van Modica geen foto’s meer hadden, maar toen jij kwam voor dit interview, zijn we nog eens goed gaan zoeken. Naast de foto’s hebben we nog tal van modellen en ongeglazuurde borden. Wel jammer dat de producten niet systematisch geregistreerd zijn. Er is ook nooit een publicatie over Modica verschenen. Ook Modica kreeg het lastig. Er verdwenen bijna ongemerkt ontwerpen naar China. Het idee van octrooi aanvragen kwam niet bij Peet op. Zijn verbazing was groot, toen hij bepaalde potjes of vaasjes terug zag bij Blokker. Met putjes en deukjes vaak, maar kennelijk vond het publiek dat niet erg. Het kocht liever zo’n exemplaar voor vijf gulden dan een origineel gaaf product voor twaalf gulden. Frans en Peet wilden niet aan B-keus werken. Het Chinese namaakwerk was echter niet de enige oorzaak van de neergang van Modica. Broer Frans had een longaandoening opgelopen, maar had het ook geestelijk

Sticker op Modica-producten (collectie Eikenboom, foto Nico J. Boerboom)

moelijk met de gang van zaken in de familie. Peet zelf had een tennisarm gekregen door het zware werk. Ze konden het werk niet meer aan. Het zal 1990 zijn geweest dat het pand werd verkocht. Al in 1989 begonnen ze met opruimen. Diverse keren werd er in de Telegraaf geadverteerd. Spullen van Modica werden aan handelaars te koop aangeboden: ‘01820-19677’. Het pand Lage Gouwe 198 werd verkocht. In 1993 is het door architect Frank Goppel verbouwd en kwam er een aantal woningen in.

Opnieuw kwam Peet thuis te zitten. Hij begon een nieuwe levensperiode, waarin het fijnschilderen centraal stond. Voor zijn gezin had hij weer alle tijd. We herinneren ons allemaal hoe hij altijd gezellig kon praten met mensen. Afscheid nemen kostte zeker een half uur. Hij kon boeiend over voorwerpen praten, bijvoorbeeld over een lucifersdoosje of een stofzuiger. Zijn artistieke kant kwam automatisch boven, het gevoel voor verhoudingen, voor kleurstelling en andere esthetische aspecten.’

Handgetekend ontwerp van Peter Eikenboom (collectie Eikenboom, foto Nico J. Boerboom)

Het mooiste stilleven volgens fijnschilder Peter Eikenboom zelf (collectie Eikenboom, foto Nico J. Boerboom)

Hans Vogels

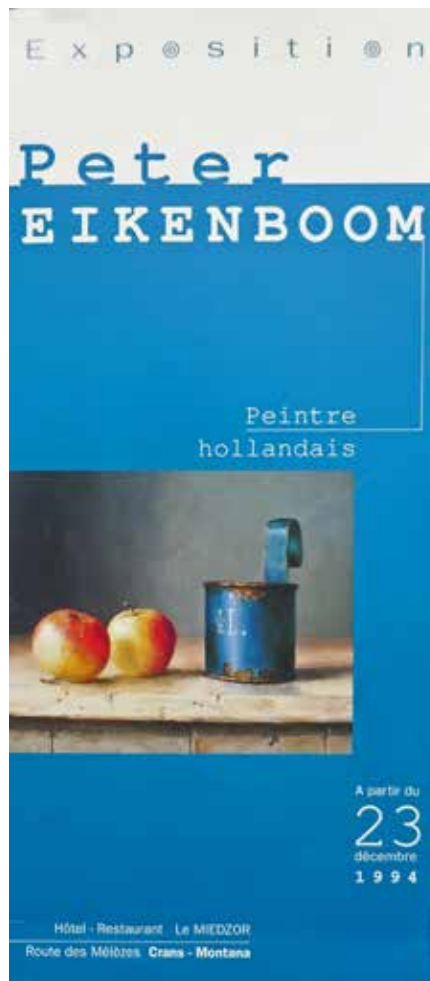
(tot 10 oktober jl. conservator van Museum Gouda)

Het komt vaker voor dat mensen uit de plateelwereld later als kunstschilder doorgaan. Denk aan Willem van Norden (Goedewaagen), Daniel Harkink of Leen Muller (Plateelfabriek Zuid-Holland). Dus in die zin past Peet Eikenboom in een zekere traditie binnen het Gouds plateel. Gedurende hun 'werkzame' leven kennen zij om verschillende redenen niet de vrijheid van een zelfstandig beeldend kunstenaar. Heel bekend in dit verband is pottenbakker Chris Lanooij die rond 1900 als schilder begint bij de Plazuid, maar na enkele jaren weggaat, omdat hij niet kan of mag doen wat hij zelf wil.

'Peet was bezeten van het fijnschilderen. Hij wilde niets liever dan stillevens maken met vruchten, doosjes, potjes. Het moest allemaal 'doorleefd' zijn, met barsten, scheuren en (ja nu wel) putjes en krassen. Dat viel in het begin nog niet mee, want we hadden niets thuis. Ik weet nog dat hij een keer planken is gaan halen in het oude slachthuis. Die zie je op veel werken terug. Op de kermis vroeg hij bij de tent voor het ballen gooien of hij het schaalpje kon kopen, waarin de ballen werden verzameld. Ze dachten "die is niet goed wijs". Hij verzamelde toen alles. Het hele huis en de garage stonden vol. 'Een vergulde lorreboer' zei ik wel.

Hij was ook een perfectionist, die werd geleid door zijn persoonlijke gevoel voor licht, kleur en vorm. Van elk stilleven maakte hij meerdere proefopstellingen; soms wel tien. Daar maakte hij foto's van die hij bij de HEMA liet ontwikkelen en op zaterdag ging afhalen.

Zijn grote voorbeeld was Henk Helmantel, de Groningse fijnschilder, waaraan Museum Gouda dit jaar nog een tentoonstelling wijdde. In diens atelier is hij meerdere keren geweest; blij met elke positieve opmerking die hij over zijn werk kreeg. Ook Julien Landa was verbaasd over de bijzondere kleurschakering die Peet in acryl wist te bereiken. Hij dacht dat het in olieverf was. Zo'n waardering had hij nodig, want Peet was als schilder erg onzeker. Hij zag zichzelf niet als kunstenaar, al zette hij de aanduiding kunstschilder wel op zijn visitekaartje. Het liefst verkocht hij zijn werk niet, maar er moest nu

Affiche tentoonstelling in Crans Montana 1994 (collectie Eikenboom, foto auteur)

eenmaal ook 'brood op de plank' zijn. De mensen kwamen zelf wel naar hem toe. Als er gevraagd werd om iets te leveren voor een rad van fortuin, bijvoorbeeld op de Julianaschool, deed hij dat ook altijd. Een enkele keer maakte hij ander werk. Bij tandarts Kalmeijer heeft hij ooit een wandschildering met vissen gemaakt. Op verzoek schilderde hij ook (vanaf een foto) een huisje in het Weegje. Helaas bleek hij net het verkeerde huisje te hebben geschilderd. De bewoner daarvan bleek een

Peter Eikenboom (uitzonderlijk met stropdas) bij een 25-jarig huwelijk 1988 (collectie Vergeer-de Bruijn)

oud-werknemer van Flora die geen belangstelling had voor het werkje.

Hoeveel stillevens zal hij gemaakt hebben? Honderden in elk geval, maar ook die zijn niet geregistreerd. Je bent zelf op Peet gestuit toen je twee werken van hem bij buurvrouw Janny Pater zag hangen. Zo zullen er meer zijn in Gouda. Toch is zijn bekendheid als fijnschilder beperkt gebleven. Hij trad er niet mee naar buiten en hij had moeite om zich te manifesteren als schilder. Als jij zegt dat in de Goudsche Courant van 17 mei 1994 staat dat hij een van de zeven Goudse kunstenaars was die meedingen doen aan de Kunst RAI, dan denk ik dat er wel werk van hem hing, maar ik geloof niet dat hij er zelf geweest is. Vraag het maar eens aan een van die anderen, Ruud Verkerk, Edith Cammenga of Jan van Lokhorst. Bij de exposities waaraan hij meedeed, liet hij het woord

het liefst over aan de organisator. Ik denk aan de expositie van realistische kunst in 1993 in Den Haag, georganiseerd door Koos Stam van Gouda Art Holland. Peets olieverfschilderijen werden afgewisseld met bronzen beelden van de Mexicaan Victor Gutierrez. Piet Kompeer schreef voor de vernissage een toelichting op Peets leven en werk, die hij zelf nooit zou bedenken. ‘

Uit de toelichting bij de expositie in De Posthoorn in Den Haag

Door laag voor laag aan te brengen, wachttijden in te bouwen en de onderlagen goed te laten drogen ontstaat een volle kleur die afgedekt wordt door een z.g.n. glacis. Een dunne bijna transparante laag die zorgt voor een intense kleur en gloed. De ‘hoge lichten’ worden zeer ingetogen ingeschilderd, de schaduwen op kleur gehouden zodat het in het donkere gedeelte nooit onduidelijk wordt. Tussentonen worden zorgvuldig toegepast om kleuren vloeiende te laten verlopen. Het geheel ademt een serene sfeer. “Het licht en de atmosfeer wil ik schilderen,” zegt Peter over zijn werk.

‘Boven heb ik nog affiches van andere exposities, in Haastrecht en in 1996 op de Stilleven tentoonstelling in Galerie Utrecht aan de Oude Gracht. Ook in Zwitserland had hij bekendheid opgebouwd. Eén stilleven met golfattributen leidde tot een golf van bestellingen daar, nadat hij had geëxposeerd als ‘peintre hollandais’ in Crans Montana.

Peet is natuurlijk veel te jong overleden. Vijf en zestig was hij nog maar. De longkanker was zo agressief dat hij binnen een jaar overleed. Het mag raar klinken, maar mijn dochters en ik en ook de kleinkinderen kijken met warmte terug naar die laatste dagen dat hij niet meer van bed kon komen. Peet lag hier in de huiskamer beneden, omringd door zijn hele gezin. Allemaal hebben ze persoonlijk afscheid kunnen nemen. We hebben hem weggebracht naar IJsselhof en we hadden er vrede mee. “Bedroefd maar dankbaar” stond er boven de kaart en ‘Vergeet de mooie dagen niet’. Dat geldt nog steeds, ook veertien jaar later. ‘